

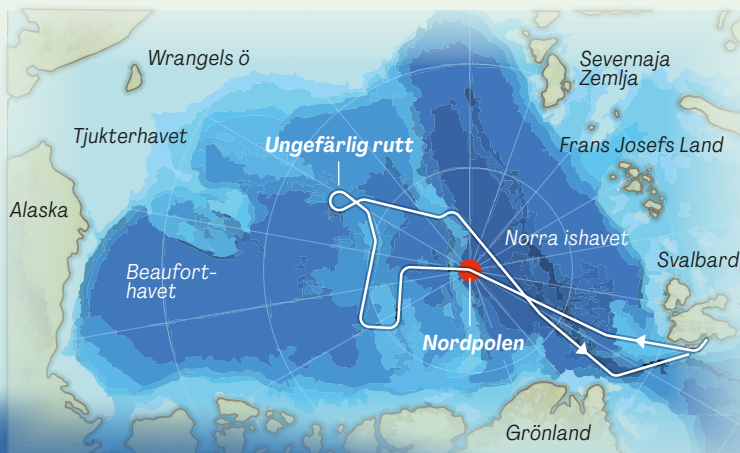
Oden mot Nordpolen

Isbrytaren Oden ägnar somrarna åt forskning och blev 1991 det första fartyget utan atomdrift att nå Nordpolen. Årets Odenexpedition till Arktis pågår 9 augusti–19 september.

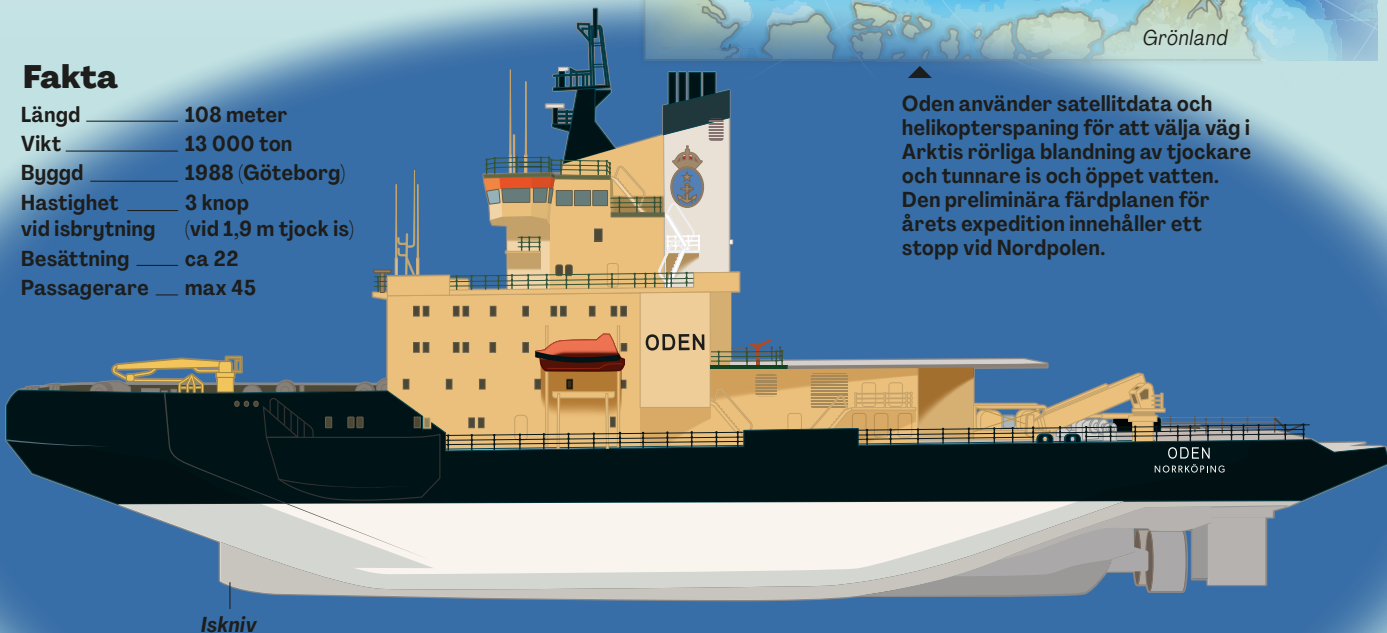
Av Anders Nilsson och Johan Jarnestad

Fakta

Längd	108 meter
Vikt	13 000 ton
Byggt	1988 (Göteborg)
Hastighet	3 knop
vid isbrytning	(vid 1,9 m tjock is)
Besättning	ca 22
Passagerare	max 45

Oden använder satellitdata och helikopterspaning för att välja väg i Arktis rörliga blandning av tjockare och tunnare is och öppet vatten. Den preliminära färdplanen för årets expedition innehåller ett stopp vid Nordpolen.

Tung och stark

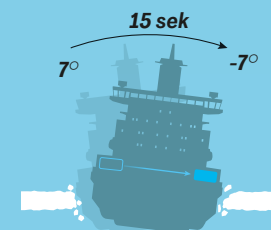
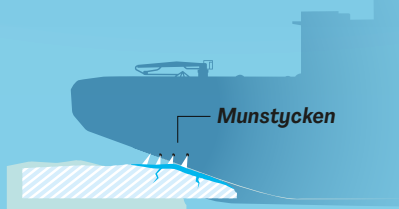
Oden glider upp på isen och krossar den med sin tyngd. Det kräver robust skrov med lämplig lutning, hög vikt samt starka motorer. De flesta isbrytare har en kilformad stäv, men Odens stäv är bred och platt.

Isen smörjs

Blöt is har låg friktion. För att Oden ska glida upp så lätt som möjligt på isen sprutar ett tiotal munstycken havsvatten framför stäven – upp till 9 000 kubikmeter/timme.

Krängning

Vid tjock is kan Oden kränga från sida till sida för effektivare isbrytning. Från +7° till -7° lutning på 15 sekunder. Det görs genom att vatten pumpas fram och tillbaka mellan tankar på sidorna.

Skrovform

Oden är bredast framtill, så att resten av skeppet inte gnids mot isrännans kanter.

Iskniven

Under skrovet finns en plogformad så kallad iskniv. Den trycker ut den krossade isen mot sidorna, in under istäcket. Det ger öppet vatten i den brutna rännan, vilket gynnar både Oden och eventuella följande fartyg.

Källa/faktakoll: Odens kapten Erik Andersson
Övriga källor: Sjöfartsverket, Polarforskningsinstitutet, Sjöfartsmuseet